

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Кonto почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 420 ш.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Англії 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Зміна
адреси 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найліпші природні вина „нагородна торгівля“ у Львові і її склада в краю.

Наказ хвилі.

Селянський кредит і наші інституції.

(Голос з провінції.)

Читаю на селі статтю в „Ділі“ „Наказ хвилі“ і своїм очам не вірю. Наші кредитові інституції мають надмір гроша — а ми на селі не маємо де десять золотих позичити. На селі дійсно біда і то велика. Іде весна, треба гроші на насіння.

Чому в наших кредитових інституціях надмір готівки — то всі знають. Умовини кредиту в наших банках такі тяжкі, що ніхто з селян не має відваги зичити. Позички лише в доларах і процент в доларах. Нема прольонгати позички, крім що три місяці дістається нову позичку і кожний раз треба платити новий уділ. Така позичка для селянина — то чиста руїна. Селянин не є в силі платити лише саних відсотків 2 проц. місячно.

Ми розуміємо, що доларові вклади мусять бути забезпечені доларовими позичками, але не можемо зрозуміти, чому наші банки платять такі високі проценти від депозитних вкладок. Хто хоче мати забезпечену валюту, мусить вдовольнитися низьким процентом. Тим вкладникам, котрі грозять, що понесуть гроші до чужих — чи то до банків чи до приватних — треба порадити, щоб довідалися, скільки то денно десятків фірм банкрутує і чому то стільки банків в останні часи попадає. Хто банкрутує або числиться з тим, що за якийсь час збанкрутує, той платить високі проценти від доларів. Він певно не стратить — лише той, хто лакомиться на хвиловий зиск. Перед війною, коли була стала валюта, то 4-процентом річно кожний вкладчик був вдоволений — а нині хоче також від сталої валюти місячно 2 проц! Хоч долари то ані марки ані золоті.

Українські кредитові установи не захиталися так, як чужі банки — зой вели здорові діла й тому нині мають всі до них довіря. Але з другої сторони не можна допустити, щоб наші інституції, бережучи інтереси вкладчиків, руйнували наших селян — своїх членів, власників тих установ. Наші інституції у своїм запалі для береження майна вкладчиків не можуть забувати, що вони здвингнені народом для його добра.

Відсотки від доларових вкладок не можуть бути більші, як 10 проц. річно. Хто не хоче мати грошей в левній інституції, нехай несе там, де має великий процент — але дуже сумнівний зворот капіталу. Ліпше не приймати вкладок, як гроші мають лежати в касах. Чейже такого завадання наші банки не мають! Досить порохувати, скільки тратять інституції через те, що гроші лежать у касі, а не пішли поміж людей.

Друга переважна справа — це кредити в золотих. Уділи беруть наші

інституції в золотих і в золотих вписують їх членам — а позичок в золотих не уділяють. Член кооперативи має право лише до свого уділу — до решти майна права не має. Отже треба або уділи при вplatі вальоризувати, або зібраний

в цей спосіб капітал давати як кредит у золотих.

Управи наших кредитових установ є дуже добріми за добро інституції, але чи не страшили вони тому, що так близько сидять, перспектив, де кінчиться добро інституції, а де починається біда членів, власників інституції.

Знаючи добру волю управ наших фінансових інституцій, маємо надію, що справа буде вирішена в користь членів. Доларові позички мусять бути дешеві, як рівнож всі золотові капітали мусять бути зичені в золотих. Отсею справою повинен зайнятися також Ревізійний Союз.

о. м. н.

Внутрішні несподіванки С.Р.С.Р.

Захитання червінця. — Сподівана криза в Народньому Комісаріаті Воєнних Справ.

Останніми часами помітний значний упадок червінця на внутрішньому радянському ринку. На вільній біржі платять спекулянти за десять золотих рублів царської емісії 13—14 червінцевих карбованців у той час, коли урядова ціна десятирублівки виносить 12 черв. карб. Офіційний курс долара встановлений на 194 і три чвертх карбованців за 100 доларів, а приватні спекулянти платять по 225 карб. за 100 дол. Влада почала репресії. В останніх днях арештовано цілий ряд осіб, що їх обвинувачують у спекуляції валютою. Крім того старається влада припинити упадок червінця при допомозі обмеження ввозу товарів зпоза кордону і шляхом наложень більшого мита на імпорт, на заграничні посилки, що йдуть до СРСР і на пасажирський вантаж. Головною причиною захитання червінця має бути хвилована недостача товарів на внутрішніх ринках, яку використали спекулянти для зорганізованої атаки на червінець. На нараді в справі захитання червінця, що відбулася в Москві, піднесено, що головні операції радянських банків заключалися в реєстрі векселів і видаванні авансів. Від листопаду м. р. по кінець березня ц. р. такі операції зросли на суму 308 міль. карбованців тоді як біжучі рахунки зросли заледа на 33 міль. карб. Наслідком того банки вичерпали свої запаси чужих валют і дорогіших металів.

Від кількох днів кружляла в європейській пресі чутки про те, немов би то теперішній Наркомвоєнмор (Народній комісар воєнних і морських справ) СРСР і голова Революційно-Воєнної Ради СРСР Ворошилов мав податися до димісії завдяки поважній недузі. Сьогоднішня преса принесла відомості з Риги про те, що Троцький має обняти становище комісара Військових Справ і голови Революційно-Воєнної Ради СРСР на місце Ворошилова. Рівнорядно з тим кольтуртують з того самого джерела вістку, що теперішній начальник генерального штабу червоної армії Каменев мав би обняти становище Гухачевського в армії. Причиною таких неправду сензаційних змін на найвидповідальніших становищах у червоній армії має бути не недуга Вороши-

лова, але політичне положення на міжнародній арені в зв'язку з останніми невдачами Чечеріна в Європі та Карахана в Азії. Згідно з тимиж відомостями з Риги закидують Чечерінові, що він вів буцімто на власну руку акцію зближення СРСР з Румунією за посередництвом Польщі. Ці фабрикавані в Ризі, політичні сензації замігні тим, що за дипломатичні невдачі, а навіть за „самозванчу“ ініціативу Чечеріна відносно Румунії чомусь не загрожує димісія Чечерінові тільки Ворошилову. Та є ще й інша генеза тієї кризи на становищі вожда червоної армії. Польська преса твердить, що вона стоїть у зв'язку з підписанням гарантійного пакту між Румунією та Польщею, до чого ніяк не повинен був допустити Чечерін. А сталося навпаки, Чечерін цей пакт приспівив своїми заходами біля зближення СРСР з Румунією за посередництвом Польщі. Отже Троцький мав би бути мечем Дамокла для Румунії та Польщі. Зовсім інша справа з невдачами Карахана на китайському терені. Нині кружляють поголоски про те, що він має уступити, а його становище мав би зайняти якийсь проф. Іванов. Таюшні невдачі буди більше придатні для мотивування наміреного висунення Троцького на давнє становище червоного генераліссімуса. Його поява на тому становищі могла би мати більше психічне ніж політичне значіння для воюючих сторін у Китаю. Троцький не перестав в очах світа уходити за найбільше воєнничого між більшовиками, а тим самим і за найбільше небезпечного. Отже поява Троцького на тому становищі повинна би нагнати паніку на кигацьких генералів Чинг-Гео-Ліна і Ву-Ней-Фу. Всі ці відомості про Троцького подаємо з газетярського обов'язку, та не принаємо до них великої ваги, бо виглядають вони покищо мало правдоподібними.

Англія хоче рятувати Лігу Націй.

Критерії великодержавності.

Англійський уряд у півофіційній формі переслав секретаріатам акордонних справ усіх великих

держав свій меморіал у справі дальшої долі Ліги Націй, наголошуючи, що ще одна така невдача, як остання в марті, може підорвати дальший розвиток Ліги. У цьому меморіалі англійські дипломати докладають до таких практичних висновків:

1. Німеччину треба негайно вважати членом Ліги Націй та її Ради де факто. Вона повинна брати участь у всіх комісіях, яко мога з правом голосу. Англія та Франція повинні зобов'язатися покищо у Раді Ліги заявити своє „вето“ щодо всіх тих постанов, сувороти яких протестувала би сама Німеччина, як би вже засідала в Раді.

2. Треба відкинути дозвілний поділ на членів Ради, як представників великих держав і заступників малих держав, а найти об'єктивний критерій для осуду на майбутнє, які держави мають право на постійне членство в Раді Ліги. Таким критерієм могли би бути дані, які прийнято женецьке міжнародне бюро праці, куди входить всім великим промисловим державам. Як бачимо, Англія стоїть на становищі, що головне в нинішній добі економічна сила держави рішає в першій мірі про її великодержавність.

Французько — радянські рахунки.

Праця комісії і торговельні аспекти.

Французько-радянські переговори в справі передвоєнних довгів російського уряду йдуть пиняво. З чотирох комісій, утворених на паризькій конференції, покищо тільки дві: економічна та фінансова, працюють. Юридична та політична ще не засідали. Економічна комісія працює над торговельним договором між Францією і С. Р. С. Р. Вона бере собі за вразок договір між Німеччиною і С. Р. С. Р., приносивши йому до інших обставин. Фінансова комісія має розглянути справу передвоєнних довгів. Вона залишила на боці питання, чи уряд С. Р. С. Р. признає ці довги, а цікавиться покищо реальнішими питаннями: яку суму в силі платити річно радянський уряд французькому. Перед війною Росія платила Франції річно 400,000,000 зол. франків. Радянська делегація запропонувала тепер депозит в сумі 725,000,000 паперових франків як гарантію процента за два роки, але домагається за це торговельних бонів на довгий час і багато більшу суму. Французька делегація звернулася з анкетною до представників великих торговельних підприємств на території С. Р. С. Р., а саме: 1. Який край чи машини можуть вни поставити радянському уряду? 2. Яких гарантій домагаються? 3. Як який речинець може поставити свої предмети? 4. Як який кредит і під якими умовами годяться?

Відповіді на ці питання не є дуже заохочуючі, головне щодо гарантій.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист і
доба ліхотити!

